

Čís. 984.

Jest smlouvou o dílo, nepodléhající ustanovením lichevního zákona, nikoliv smlouvou nájemní, vezl-li majitel povozu někoho za úplatu.

(Rozh. ze dne 3. listopadu 1922, Kr II 926/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Mor. Ostravě ze dne 15. listopadu 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle § 8 odstavec třetí zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a sprostil obžalovaného dle § 259 č. 3 tr. ř. z obžaloby pro přečin dle § 8 odstavec 3 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., jehož se prý dopustil tím, že, byv již jednou právoplatně odsouzen pro předražování, využívaje mimořádných poměrů vyvolaných válkou, žádal dne 26. září 1920 v M. za propůjčení k ukojení životních potřeb lidí sloužících věcí movitých a to za propůjčení jednoho páru koní a kočáru k potřebě s osobní úsluhou a to i za řízení koní a za poskytování krmiva koním částku zřejmě přemrštěnou, a sice 500 Kč.

Důvody:

Uplatňováním zmatečního důvodu čís. 9 lit. a) § 281 tr. ř. vznáší zmateční stížnost na zrušovací soud žádost, aby přezkoumal, porušil-li nalézací soud vyneseným výrokem zákon — nebo použil-li ho nesprávně co do otázky, je-li skutek nalézacím soudem zjištěný trestným činem před soud příslušejícím. Zrušovacímu soudu je tedy v této trestní věci, aniž jest se mu obmeziti na právní úvahy, stížností uplatňované, zkoumati, zdali skutková podstata přečinu předražování dle § 8 čís. 3 zákona o válečné lichvě jest ve všech skutkových známkách, tímto přečinem předpokládaných, naplněna skutečnostmi, nalézacím soudem zjištěnými. Možno proto ponechat stranou, co stížnost dovozuje, dokazujíc, že nejde v této trestní věci o ukojení životní potřeby lidské a že částka, stěžovatelem požadovaná, není zřejmě přemrštěnou. Neboť nalézací soud použil zákona nesprávně co do pojmu propůjčení věcí movitých. Tento pojem předpokládá, že věc nespotebitelná byla jiné osobě přenechána k užívání na určitou dobu (§§ 971, 1090 obč. zák.); předpokládá tedy, že ten, kdo věc propůjčuje, odevzdá věc do fysické moci jiné osoby, vzdává se v její prospěch pro smluvenou dobu možnosti a práva, nakládati s věcí dle své vůle, a že ten, komu věc se půjčuje, nabývá fysické moci nad věcí jednak s právem, že jí může, aniž by ovšem porušil její podstatu, použití dle smlouvy po určenou dobu, jednak závazkem, že věc po uplynutí smluvené doby neporušenou vrátí. Takovéto úmluvy, po přípaě takovéhoho právního poměru mezi stěžovatelem a Hedvikou D-ovou dle zjištění nalézacího soudu tu nebylo; slovy rozhodovacích důvodů, »že 500 K za dovezení kněze ...« je zjištěno, že 500 K bylo stěžovatelem požadováno za dopravu kněze povozem stěžovatelovým, což odpovídá výpovědi svědka Jana V-a, že stěžovatel měl zavézt kněze ze Ž. do F. na pohřeb a potom zpět, a že stěžovatel žádal za »fůru« 500 K. Stěžovatel neodevzdal tudíž pár koní a kočár do fysické moci D-ové (Jana V-a). Podržel koně i kočár na dále

ve své moci a zavázal se pouze, že kněze zaveze kočárem z místa na místo, což též učinil. Nikoliv užívání potahu s vozidlem D-ovou nebo jinou osobou po určité době, nýbrž doprava kněze z místa na místo byla předmětem smlouvy. Řízení kočáru stěžovatele nebylo osobní úsluhou, nebylo úkonem vedlejším, nýbrž bylo podstatným předmětem smlouvy, bylo úkonem hlavním, k němuž zjednaný k němu stěžovatel ovšem použil svých koní a svého kočáru. Nebyla tu smlouva nájemní, byla tu smlouva o dílo. Částka 5050 K stěžovatelem požadovaná nebyla nájemným za propůjčení věci, nýbrž byla mzdou za určitý výkon pracovní. Shledávaje v pracovním úkonu stěžovatelově, ku kterému stěžovatel ovšem použil svých věcí movitých, propůjčení věci movité, vycházel nalézací soud z nesprávného použití zákona. Odsuzující výrok je zmatečný dle čísl. 9 lit. a) § 281 tr. ř. a byl proto zrušen. Na přemrštěnost (na nápadnou nepřiměřenost) mzdového požadavku za pracovní úkon není zákonem stanoven trest, a to ani zákonem o válečné lichvě ze dne 17. října 1919, čísl. 568 sb. z. a n., ani císl. nařízením ze dne 12. října 1914, čísl. 275 ř. z.; bylo proto stěžovatele z obžaloby dle § 259 čísl. 3 tr. ř. sprostiti.

Čís. 985.

Předražování (císl. nařízení ze dne 24. března 1917, čísl. 131 ř. zák.).

Pokud dlužno spatřovati jednání pletichářské v odběru piva a ve sprostředkování dodávky jeho.

(Rozh. ze dne 4. listopadu 1922, Kr I 888/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných Jana Z-a a Mořice A-a do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudu v Praze ze dne 28. dubna 1921, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými přečinem dle § 23 čísl. 4 císl. nařízení ze dne 24. března 1917, čísl. 131 ř. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnosti obžalovaných nelze upříti oprávnění. Co se tkne obžalovaného Jana Z-a, spatřuje napadený rozsudek pouštění se do pletich v tom, že v měsících únoru až srpnu 1919, nakupuje od žateckého pivovaru na úkor jiných odběratelů pivo po 74 až 94 Kč za 1 hl prostřednictvím Mořice A-a, platil tomuto z každého hl značnou provisi 20 a později 10 Kč. Správně uvádí rozsudek, že pro posouzení věci jest v první řadě rozhodnou otázka, lze-li způsob, jakým Z. pro svůj velkoobchod pivo si zaopatřoval, vzhledem k mimořádným poměrům, které nastaly obmezením výroby piva, považovati za nelegální. Rozsudek se ve směru tom odvolává na předpisy o výrobě piva, zejména na nařízení vlády ze dne 27. března 1919, čísl. 159 sb. z. a n., jímž bylo ustanoveno, že pivovary, počínaje 1. dubnem 1919, smějí měsíčně vyrobiti pouze určité množství pivní mladinky, v rozsudku blíže označené, a vyvozuje, že důsledkem obmezení výroby bylo obmezeno i vydávání piva odběratelům, poukázaným na ten neb onen pivovar. Z toho dovozuje rozsudek, že nabytí piva obžalovaným Z-em se stalo na úkor ostatních odběratelů, na též pivovar odkázaných. S druhé strany